

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

LÊ THỊ ÁNH HẰNG

PHÁT TRIỂN BẢO HIỂM XÃ HỘI TỰ NGUYỆN
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN ĐỊNH HÓA,
TỈNH THÁI NGUYÊN

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Chuyên ngành: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2014

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

LÊ THỊ ÁNH HẰNG

**PHÁT TRIỂN BẢO HIỂM XÃ HỘI TỰ NGUYỆN
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN ĐỊNH HÓA,
TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: QUẢN LÝ KINH TẾ
Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. HOÀNG THỊ THANH NHÀN

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2014

Tác giả

Lê Thị Ánh Hằng

LỜI CẢM ƠN

Trước hết, tôi xin chân thành cảm ơn Trường Đại Học Kinh tế và Quản trị kinh doanh - Đại học Thái Nguyên, đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong suốt thời gian học và làm luận văn cao học.

Tôi xin bày tỏ sự biết ơn sâu sắc, lời cảm ơn chân thành đến cô giáo **PGS.TS. Hoàng Thị Thanh Nhân** người đã tận tình hướng dẫn và động viên tôi trong suốt thời gian hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Phòng Thống kê huyện Định Hóa, các thầy giáo, cô giáo đã quan tâm, góp ý và nhận xét cho bản luận văn của tôi. Tôi cũng xin gửi lời cảm ơn đến các thầy cô giáo đã giảng dạy cho tôi trong suốt thời gian qua.

Xin kính chúc các thầy giáo, cô giáo và gia đình mạnh khỏe hạnh phúc, tiếp tục sự nghiệp đào tạo cho các thế hệ học sinh, sinh viên đạt được nhiều thành công hơn nữa trên con đường học tập và nghiên cứu khoa học.

Xin trân trọng cảm ơn.

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2014

Tác giả

Lê Thị Ánh Hằng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC SƠ ĐỒ, BIỂU ĐỒ	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Sự cần thiết của đề tài nghiên cứu	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của luận văn	3
5. Kết cấu của luận văn	4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ BẢO HIỂM XÃ	
HỘI VÀ BẢO HIỂM XÃ HỘI TỰ NGUYỆN	5
2.1. Cơ sở lý luận chung về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm xã hội tự nguyện	5
2.1.1. Một số khái niệm.....	5
2.1.2. Tính tất yếu khách quan và bản chất của BHXH.....	7
2.1.3. Tính chất của BHXH.....	15
2.1.4. Vai trò, ý nghĩa của BHXH bắt buộc và BHXH tự nguyện.....	17
2.1.5. Nội dung của BHXH tự nguyện.....	22
2.2. Cơ sở thực tiễn về BHXH tự nguyện	35
2.2.1. Các văn bản pháp luật về Bảo hiểm xã hội	35
2.2.2. Một số kinh nghiệm về phát triển BHXH tự nguyện.....	37
2.2.3. Một số bài học kinh nghiệm từ thực tiễn	42
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU ĐỀ TÀI.....	44
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	44

2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	44
2.2.1. Phương pháp chọn điểm và chọn mẫu nghiên cứu	44
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin, số liệu	45
2.2.3. Phương pháp xử lý số liệu.....	46
2.2.4. Các phương pháp phân tích.....	46
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	46
2.3.1. Hệ thống chỉ tiêu chung	46
2.3.2. Hệ thống chỉ tiêu đánh giá tình hình triển khai BHXH tự nguyện	47
Chương 3: THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN BẢO HIỂM XÃ HỘI TỰ NGUYỆN TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN ĐỊNH HÓA	48
3.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	48
3.1.1. Đặc điểm điều kiện tự nhiên	48
3.1.2. Khái quát chung về Bảo hiểm xã hội huyện Định Hóa	52
3.2. Thực trạng tình hình phát triển của BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Định Hóa	55
3.2.1. Hoạt động của BHXH huyện Định Hóa	55
3.2.2. Tổ chức thu, chi tại BHXH huyện Định Hóa.....	60
3.2.3. Thực trạng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Định Hóa	64
3.2.4. Đánh giá công tác BHXH tự nguyện qua điều tra	70
3.3. Những thuận lợi và khó khăn trong việc triển khai thực hiện BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Định Hóa	82
3.3.1. Thuận lợi	82
3.3.2. Khó khăn	82
Chương 4: GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN BẢO HIỂM XÃ HỘI TỰ NGUYỆN TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN ĐỊNH HÓA, TỈNH THÁI NGUYÊN.....	84
4.1. Quan điểm, định hướng phát triển BHXH tự nguyện ở huyện Định Hóa.....	84

4.1.1. Quan điểm phát triển BHXH tự nguyện	84
4.1.2. Định hướng phát triển BHXH tự nguyện.....	84
4.2. Giải pháp phát triển BHXH tự nguyện ở huyện Định Hóa.....	84
4.2.1. Giải pháp về cơ chế chính sách.....	85
4.2.2. Giải pháp về tổ chức thực hiện	86
4.2.3. Thực hiện thống nhất, đồng bộ các chính sách kinh tế - xã hội.....	88
4.2.4. Phát huy vai trò của hệ thống chính trị trên địa bàn	89
4.2.5. Có chính sách hỗ trợ kinh phí cho đối tượng chính sách.....	90
4.2.6. Tăng cường quản lý đầu tư tăng trưởng quỹ BHXH tự nguyện	90
4.3. Kiến nghị.....	91
4.3.1. Đối với Nhà nước	91
4.3.2. Đối với Cơ quan BHXH.....	91
KẾT LUẬN	93
TÀI LIỆU THAM KHẢO	95
PHỤ LỤC	97

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

ANQP	:	An ninh quốc phòng
BHTN	:	Bảo hiểm tự nguyện
BHXH	:	Bảo hiểm xã hội
BHXHTN	:	Bảo hiểm xã hội tự nguyện
BHYT	:	Bảo hiểm y tế
BLĐTBXH	:	Bộ Lao động Thương binh Xã hội
CNTT:	:	Công nghệ thông tin
DNNN	:	Doanh nghiệp Nhà nước
GTSX	:	Giá trị sản xuất
HCSN	:	Hành chính sự nghiệp
KT - XH	:	Kinh tế - xã hội
NLĐ	:	Người lao động
NSDLĐ	:	Người sử dụng lao động
SL	:	Số lượng
SX	:	Sản xuất
SXKD	:	Sản xuất kinh doanh
TT Chợ Chu	:	Thị trấn Chợ Chu
UBND	:	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Một số chỉ tiêu kinh tế - xã hội huyện Định Hóa	50
Bảng 3.2. Cơ cấu lao động trong các ngành nghề.....	51
Bảng 3.3. Đội ngũ cán bộ, công viên chức BHXH huyện Định Hóa năm 2013	58
Bảng 3.4. Số lượng cán bộ, viên chức công tác tại BHXH huyện Định Hóa từ 2011 - 2013	59
Bảng 3.5: Tình hình tham gia BHXH huyện Định Hóa năm 2013.....	63
Bảng 3.6: Tình hình thu, chi BHXH huyện Định Hóa qua 3 năm (2011-2013).....	65
Bảng 3.7. Số thu và số chi BHXH tự nguyện huyện Võ Nhai.....	70
Bảng 3.8: Ý kiến đánh giá của người dân về BHXH tự nguyện.....	71
Bảng 3.9. Ý kiến của người dân về nhu cầu tham gia BHXH tự nguyện.....	73
Bảng 3.10. Mức thu nhập BQ và khả năng tham gia BHXHHTN	74
Bảng 3.11. Mức thu nhập BQ với mức đóng 176.400đ.....	75
Bảng 3.12. Mức thu nhập BQ với mức đóng 203.400đ.....	76
Bảng 3.13. Độ tuổi với tỷ lệ tham gia BHXH.....	78
Bảng 3.14. Tổng hợp các yếu tố khác ảnh hưởng đến việc tham gia đóng BHXH tự nguyện	79

DANH MỤC SƠ ĐỒ, BIỂU ĐỒ

Sơ đồ 2.1: Mô hình các cấp quản lý thu BHXH tự nguyện	26
Sơ đồ 3.1. Mô hình tổ chức của bảo hiểm xã hội huyện Định Hóa.....	56
Biểu đồ 3.1: Tình hình thu BHXH huyện Định Hóa từ năm 2011-2013.....	68